

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 24Co/202/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2513204411
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Andrea Dudášová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2513204411.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Andrea Dudášová a členov senátu: JUDr. Magdaléna Krajčovičová a JUDr. Martin Holič, v právnej veci navrhovateľa: EOS KSI Slovensko, s.r.o., Pajštúnska 5, Bratislava, IČO: 35 724 803, zastúpený advokátskou spoločnosťou: TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., Pajštúnska 5, Bratislava, proti odporcom: 1/ A. W., nar. XX.XX.XXXX, K. XXX/X, K., 2/ C. E., nar. XX.XX.XXXX, t. č. na neznámom mieste, zastúpená opatrovníčkou: JUDr. A. D., zamestnankyňa Okresného súdu Trnava, 3/ U. S., nar. XX.XX.XXXX, J., 4/ M. W., nar. XX.XX.XXXX, K. XXX/X, K., o zaplatenie 4.944,75 eur s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Piešťany č. k. 6C 215/2013-106 zo dňa 21. novembra 2014, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e**.

Odporcom 1/ - 4/ sa náhrada trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd návrh zamietol a odporcom 1/ až 4/ náhradu trov konania nepriznal.

Svoje rozhodnutie prvostupňový súd odôvodnil právne aplikáciou § 2 písm. a), b) zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení neskorších predpisov v znení účinnom do 30.06.2006, § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov, § 558 Občianskeho zákonníka, § 7 ods. 2 zákona o ochrane spotrebiteľa, § 8 ods. 1, ods. 4 zákona o ochrane spotrebiteľa a vecne tým, že súd preskúmaním prílohy k zmluve o postúpení zistil, že v čase postúpenia pohľadávky dňa 15.12.2011 bol počet dní omeškania odporcov so splnením dlhu 1.181 dní, t.j. 3 roky a 23 dní. Súd mal teda preukázané, že nesplatený dlh odporcu sa stal splatným dňa 20.09.2008 a týmto dňom začala plynúť trojročná premlčacia doba na uplatnenie pohľadávky voči odporcom na súde. Premlčacia doba uplynula 21.9.2011 a návrh na začatie konania bol súdu doručený dňa 28.03.2013. Súd ďalej osobitne skúmal povinnosť odporov plniť navrhovateľovi titulom dohody o uzavretí splátkového kalendára a uznaní dlhu, ktorú odporkyňa 4/ ako osoba pristupujúca k záväzku podľa § 533 a nasl. Občianskeho zákonníka podpísala dňa 18.04.2012, teda po uplynutí všeobecnej trojročnej premlčacej doby. V tejto dohode odporkyňa 4/ v bode 3.1 vyhlásila, že má vedomosť o premlčaní dlhu a jeho následkoch. Súd má za to, že uznanie dlhu ako inštitút zabezpečenia záväzku je inštitútom legálnym a zákonom aprobovaným. Ide o jednostranný úkon, ktorý tento charakter nestráca ani keď je súčasťou iného dvojstranného úkonu. V prejednávanej veci však ide predovšetkým o otázku akým spôsobom tento úkon dlžníka - spotrebiteľa vznikol. Ak by vznikol zo slobodnej vôle spotrebiteľa (napr. aj z dôvodu aby spotrebiteľ nebol vedený ako neplatič a mohol sa uchádzať o iný úver), tak napriek jeho nevýhodnosti pre spotrebiteľa by súd voči jeho platnosti namietat' nemohol.

Z činnosti súdu je známe, že navrhovateľ iniciuje podpísanie ním vopred pripravených formulárov, kde okrem dvojstranného právneho úkonu vo forme dohody o splátkach, ktorý dlžníkom zvyčajne prezentuje, vložil aj pre nich zjavne nevýhodný jednostranný úkon uznania záväzku, ktorý dlžníkom na rozdiel od dohody o splátkach už výslovne neinterpretoval. V uvedených súvislostiach, tak nejde o nič iné ako znevýhodnenie spotrebiteľa, pretože dlžník podpísaním dohody nič nezískal, ale naopak, naoko „vlastným“ úkonom si z vôle navrhovateľa svoje postavenie podstatne zhoršil. Je potrebné dať do pozornosti i skutočnosť, že dohoda o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku nebola individuálne vypracovaná pre tento konkrétny prípad a údaje o odporoch ako aj o ich záväzku boli vpísané do predtlačenej formulára. Navrhovateľ doručil odporcom dohodu o uznaní záväzku s cieľom dosiahnuť vymožitelnosť už premlčanej pohľadávky, pričom vyhlásenie odporcov, že majú vedomosť o premlčaní pohľadávky je zakomponované do vopred pripraveného textu dohody ako posledná veta bodu 3.1. Navrhovateľ odporcom nevysvetlil význam premlčanej pohľadávky a právne následky podpísania dohody, neposkytol im podstatné informácie, ktoré priemerný spotrebiteľ potrebuje, aby sa vedel rozhodnúť. Navrhovateľ nepredložil odporcom jasne a jednoznačne koncipovanú dohodu, z ktorej by im bol zrejmý záväzok splácať už premlčanú pohľadávku. Naopak, doručil odporcom poštou na podpis dohodu obsahujúcu množstvo právnych informácií majúcich za následok, že si tieto odporkyňa 4/ pri podpise dohody nevšimla a podpísala vyhlásenie o vedomosti premlčaného dlhu, čo bolo zrejme i navrhovateľovým zámerom. Takéto konanie navrhovateľa považuje súd za porušenie odbornej starostlivosti vo vzťahu k odporcom ako ku spotrebiteľom, ktorá predpokladá osobitnú schopnosť a starostlivosť, ktorú možno rozumne očakávať od dodávateľa pri konaní vo vzťahu k spotrebiteľovi zodpovedajúcu čestnej obchodnej praxi alebo všeobecnej zásade dobrej viery uplatňovanej v jeho oblasti činnosti. Aj z ďalších právnych súvislostí vyplýva, že navrhovateľ napriek vedomosti účinkov dohody, ktoré dosahuje (resp. sa snaží dosiahnuť) v podobe obnoviteľnosti nároku, neposkytol odporcom žiadny benefit (napr. v podobe odpustenia úrokov z omeškania, poplatkov, časti istiny a pod.) ale naopak do dôsledkov vylúčil aj dispozitívne ustanovenie (toto vylúčenie je však v rozpore s § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka) § 521 Občianskeho zákonníka - ak dôjde k dohode o tom, že sa už splatný dlh bude plniť v splátkach, a ak veriteľ chce, aby dlžník v splátkach plnil aj úroky z omeškania, musí sa to výslovne dohodnúť (NS ČR sp. zn. 32 Odo 860/2005). Treba rozlišovať medzi úrokmi z omeškania od pôvodnej splatnosti do účinnosti dohody, úrokmi z omeškania od účinnosti dohody do splatnosti dohodnutých splátok a úrokmi z omeškania za omeškanie po splatnosti splátok. Na úroky z omeškania za omeškanie od účinnosti dohody podľa § 521 Občianskeho zákonníka do splatnosti jednotlivých splátok má veriteľ voči dlžníkovi nárok iba vtedy, ak je to medzi veriteľom a dlžníkom výslovne dohodnuté.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného možno dospieť k záveru, že v danom prípade došlo zo strany navrhovateľa pri uzatváraní dohody o splátkovom kalendári a uznaní záväzku k nekalej obchodnej praktike, ktorá bola v rozpore s požiadavkou odbornej starostlivosti a ktorá podstatne narušuje alebo môže narušiť ekonomické správanie priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k výrobku alebo službe, ku ktorému sa dostane alebo ktorému je adresovaná alebo priemerného člena skupiny, ak je obchodná praktika orientovaná na určitú skupinu spotrebiteľov. Ak podnikateľ ako dodávateľ do dohody „tváriacej“ sa ako dohoda o zmene splatnosti záväzku inkorporuje jednostranný zmluvný záväzok dlžníka týkajúci sa uznania dlhu, je nutné dôjsť k záveru, že takáto zmluvná podmienka (dohoda) spôsobuje vzhľadom na vyššie uvedené okolnosti značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

Súd uznanie dlhu odporkyňou 4/, ktoré je obsiahnuté v dohode zo dňa 18.04.2012 považuje za právne neúčinné, pretože v konaní nebolo preukázané, že odporkyňa 4/ vedela o premlčaní dlhu tak ako to vyžaduje ustanovenie § 558 Občianskeho zákonníka. Uznať možno aj premlčaný dlh, ale uznávací prejav dlžníka bude mať právne účinky len vtedy, ak dlžník vedel, že dlh je premlčaný, čo v danom prípade navrhovateľ nepreukázal.

Nakoľko si v konaní úspešní odporcovia žiadne trovy konania neuplatnili, súd im podľa § 142 ods. 1 O.s.p. náhradu trov konania nepriznal.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie navrhovateľ z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci a nedostatočne zisteného skutkového stavu. Domáhal sa, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že mu vyhovie, resp. rozsudok zruší a vec vráti súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a zároveň si uplatnil aj náhradu trov konania. Poukázal na § 533 Občianskeho zákonníka s tým, že dňa 18.04.2012 odporca 4/ podpísal dohodu o uzavretí splátkového kalendára a o uznaní záväzku prostredníctvom

ktorej navrhovateľ umožnil odporcovi 4/ prístupenie k záväzku a poskytol mu možnosť uhradiť záväzok odporcu 1/ a odporcu 2/ v pravidelných mesačných splátkach. Odporca 4/ touto dohodou zároveň uznal záväzok voči navrhovateľovi vzniknutý zo zmluvy o splátkovom úvere č. 283875914 uzavretej medzi odporcom 1/ a 2/ a S. S.. Odporca 4/ uznal záväzok čo do dôvodu a výšky, zaviazal sa ho zaplatiť. Odvolateľ zastáva názor, že takéto uznanie má účinky aj vo vzťahu k ručiteľovi, ktorý naďalej ručí za splatenie záväzku dlžníkom, pretože nedošlo k zániku záväzku. Obsahom dohody je uznanie dlhu zo strany odporcu 4/, ktorý právny inštitút je zakotvený v Občianskom zákonníku. Poukázal na § 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka a došlo k naplneniu ustanovenia, teda k prerušeniu plynutia premlčacej doby a k plynutiu novej 10 ročnej premlčacej doby, pričom k tomu, aby nastali uvedené účinky zákon nevyžaduje, aby dlžník mal v čase uznania vedomosť o premlčaní dlhu. Teda aj uznaním premlčaného záväzku bez toho, aby bol dlžník poučený o premlčaní, nastávajú tieto účinky. Z hľadiska účinkov spojených s § 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka, nie je viazané na vedomosť dlžníka, že uznal premlčané právo. Navrhovateľ zastáva názor, že odporca potom čo sa oboznámil s obsahom dohody svojím podpisom svoj existujúci záväzok uznal. Ustanovenie Obchodného zákonníka ustanovuje všeobecnú 4- ročnú premlčaciu dobu, nie je neprijateľnou zmluvnou podmienkou ani ustanovením spôsobujúcim značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán a ani žiadnym spôsobom neznevýhodňuje spotrebiteľa. Pri aplikácii 4- ročnej premlčacej doby podľa Obchodného zákonníka by v danom prípade došlo k premlčaniu pohľadávky dňa 21.09.2012 a vzhľadom k tomu, že navrhovateľ uzavrel s odporcom 4/ dohodu dňa 18.04.2012 je nesporné, že pohľadávka navrhovateľa v čase podpisu dohody nebola premlčaná. Poukázal na to, že ochrana spotrebiteľa má svoje medze a v žiadnom prípade ju nemožno chápať ako ochranu ľahkomyselnosti a nezodpovednosti spotrebiteľa (pozri rozsudok NS ČR spis. zn. 23Cdo 1201/2009). Súd vybočil z medzí a účelu ochrany spotrebiteľa upravenej v Občianskom zákonníku, nakoľko úplne negoval hmotnoprávne inštitúty upravené v Občianskom zákonníku a to uznanie práva podľa § 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka ako aj uznanie záväzku podľa § 558 Občianskeho zákonníka. Týmto prístupom súdu dochádza k popretiu procesnej zásady rovnosti účastníkov. Ďalej poukázal na viaceré rozhodnutia krajských súdov a záverom uviedol, že pokiaľ by súd posúdil predmetný úverový vzťah podľa ustanovení Obchodného zákonníka, následne účinky dohody je potrebné vyhodnotiť v zmysle ustanovení Obchodného zákonníka aj podľa rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici spis. zn. 15Co 28/2013. Ďalej navrhovateľ nemôže súhlasiť s tým, aby na daný prípad súd aplikoval § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, ktoré nadobudlo účinnosť dňa 01.05.2014. Navrhovateľ si v konaní uplatnil svoj nárok 22.03.2013, pričom predmetné ustanovenie § 5b nadobudlo účinnosť až dňa 01.05.2014, navrhovateľ nemôže súhlasiť s rozhodnutím súdu a právnym posúdením veci.

Odporcovia 1/ až 4/ odvolací návrh nepodali, k doručenému odvolaniu navrhovateľa sa písomne nevyjadrili.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) postupom tak, že na úradnej tabuli súdu oznámil čas a miesto verejného vyhlásenia rozsudku (§ 156 ods. 3 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné, keďže rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky na jeho potvrdenie v zmysle § 219 O.s.p.

Pretože odvolací súd preberá súdom prvého stupňa zistený skutkový stav, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie navrhovateľom tvrdeného nároku, ktorý vo vyčerpávajúcom rozsahu vykonal dokazovanie potrebné na posúdenie uplatneného nároku, výsledky dokazovania jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach dôkladne a správne vyhodnotil, pričom i podľa odvolacieho súdu dospel k správny skutkovým zisteniam, a pretože prevažne zdieľa i jeho právny záver vo veci, keď vec i správne právne posúdil, s poukazom na ust. § 219 ods. 2 O.s.p., odvolací súd odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od týchto záverov prvostupňového súdu odchyliť a preto nemôže dať za pravdu odvolateľovi.

Odvolačný súd zhodne s prvostupňovým dospel k záveru, že pri vyhodnotení vykonaného dokazovania každého z vykonaných dôkazov jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach bolo v konaní dostatočným spôsobom preukázané, že návrh navrhovateľa je nedôvodný.

Vzhľadom na to, že odvolačný súd je viazaný odvolacími dôvodmi tak, ako ich odvolateľ vymedzil v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa, odvolačný súd sústredil pozornosť na preskúmanie dôvodnosti týchto odvolacích dôvodov.

Zmluva o splátkovom úvere zo dňa 16.12.2004 bola uzavretá podľa ustanovení § 497 a nasledujúcich Obchodného zákonníka. Z formy a obsahu zmluvy je zrejmé, že sa jedná o tzv. „formulárovú“ zmluvu, ktorej predtlač formulára mala banka už pripravený a dopisovala do nej iba konkrétne údaje týkajúce sa žalovaného, pričom žalovaný obsah tejto zmluvy žiadnym podstatným spôsobom nemohol ovplyvniť a ani neovplyvnil.

Podľa znenia § 52 ods. 1 OZ v období od 01.04.2004 do 31.12.2007 (v čase uzavretia zmluvy medzi účastníkmi 16.12.2004), zmluva pod definíciu spotrebiteľskej zmluvy podľa § 52 OZ nespadála. Je ale nesporné, že zmluva je spotrebiteľskou zmluvou podľa § 23a z. č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa, v znení platnom v čase uzavretia zmluvy, keďže ide o zmluvu uzavretú podľa Obchodného zákonníka a jej charakteristickým znakom je, že sa uzatvárala vo viacerých prípadoch a je z nej zrejmé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvnil. Zmluva uzavretá medzi účastníkmi je teda v zmysle právneho poriadku Slovenskej republiky spotrebiteľskou zmluvou. Keďže z § 52 a nasl. OZ nie je možné vyvodiť, že 5. hlava OZ sa vzťahuje len a výlučne na tie spotrebiteľské zmluvy ako sú definované v § 52 ods. 1 OZ, odvolačný súd je toho názoru, že všeobecné ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách podľa § 52 a nasl. OZ je nevyhnutné aplikovať i na spotrebiteľské zmluvy ako sú definované v § 23a z. č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa. Keďže S. S., a.s. bola osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení zmluvy konala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, vystupovala v pozícii dodávateľa v zmysle § 52 ods. 2 OZ v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy a je i veriteľom v zmysle § 3 ods. 1 z. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy. Vzhľadom na to, že odporca pri uzatváraní a plnení zmluvy nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, je potrebné ho v zmysle § 52 ods. 3 OZ v uvedenom znení považovať za spotrebiteľa a zároveň je spotrebiteľom i v zmysle § 3 ods. 2 z. č. 258/2001 Z.z. Vzhľadom na to, že zmluvou o úvere sa S. S., a.s. zaviazala poskytnúť ako dodávateľ odporcovi ako spotrebiteľovi dočasne peňažné prostriedky vo forme úveru a odporca ako spotrebiteľ sa zaviazal poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť spolu s odmenou, zmluva uzavretá medzi účastníkmi spĺňa základné náležitosti spotrebiteľského úveru v zmysle § 2 písm. a) a b) z. č. 258/2001 Z.z., keď zároveň nebolo preukázané, že by zmluva uzavretá medzi účastníkmi bola niektorou zo zmlúv vymenovaných v § 1 ods. 2 z. č. 258/2001 Z.z., a preto nie je vylúčená spod jurisdikcie tohto zákona.

Z uvedeného potom vyplýva, že právny vzťah medzi účastníkmi založený zmluvou zo dňa 16.12.2004 je nevyhnutné posudzovať podľa z. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy a to bez ohľadu na to, že zmluva o úvere je tzv. absolútny obchod (§ 261 ods. 3 písm. d/ Obchodného zákonníka). S poukazom na vyššie uvedené, vychádzajúc zo zásady prednosti aplikácie špeciálnej právnej úpravy, ktorou v danom prípade je z. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, ako i § 52 a nasledujúcich OZ, má prednosť pred všeobecnou, ktorou je Obchodný zákonník, je nevyhnutné predmetný právny vzťah posudzovať podľa citovaných ustanovení OZ a príslušných ustanovení zákona o spotrebiteľských úveroch, t.j. medzi účastníkmi bola uzavretá zmluva o spotrebiteľskom úvere v zmysle § 2 zákona o spotrebiteľských úveroch.

V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že hoci má zmluva o spotrebiteľskom úvere charakter absolútneho obchodu, neprestáva byť zmluvou spotrebiteľskou. Pri spotrebiteľských zmluvách, ktoré predstavujú širší pojem, má z hľadiska aplikovateľnosti absolútnu prednosť Občiansky zákonník, keďže aplikácia Obchodného zákonníka prichádza do úvahy až po uplatnení spotrebiteľského práva. Z hľadiska poradia aplikovateľnosti v prípade spotrebiteľských zmlúv Obchodný zákonník celkom alebo z časti musí ustúpiť nutnej prioritnej aplikácii spotrebiteľského práva v širšom slova zmysle, t.j. aplikácii Občianskeho zákonníka. Normy obchodného práva sú totiž v prípade spotrebiteľských zmlúv použiteľnými len vtedy, ak neodporujú úprave, ktorá tu má z povahy veci prednosť, teda úprave spotrebiteľských vzťahov v Občianskom zákonníku a predpisoch vydaných na jeho vykonanie.

Novela Občianskeho zákonníka vykonaná zákonom č. 102/2014 Z.z. definitívne normatívne vyriešila (doplnením ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka), že na všetky právne vzťahy, v ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Z autentického výkladu zákonodarcu vyplýva, že Občiansky zákonník bude použitý, pokiaľ ide o posudzovanie otázky premlčania, otázky úpravy ručenia, zmluvnej pokuty, uznania záväzku a podobne, aj keby sa na právny režim mala použiť právna úprava Obchodného zákonníka. Hoci účinnosť tohto ustanovenia bola posunutá až na 1. apríl 2015, predmetné ustanovenie poníma výkladový status a jeho cieľom je iba *expressis verbis* vyjadriť aj doposiaľ platné pravidlo prednostného použitia režimu Občianskeho zákonníka na spotrebiteľské záväzky.

Odvolať namietal následky dohody o uznaní záväzku a o úhrade pohľadávky v splátkach zo dňa 18.04.2012 uzavretej medzi navrhovateľom a odporcom 4/, na základe ktorej podľa tvrdenia navrhovateľa došlo k predĺženiu premlčacej doby na 10 rokov.

Ak navrhovateľ ako dodávateľ uzavrel dohodu o uznaní záväzku, je možné dôjsť k záveru, že takáto zmluvná podmienka (dohoda) spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (začala plynúť nová 10 ročná premlčacia lehota) a preto je neplatná podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka aj s prihliadnutím aj k uvedenému nižšie. Spotrebiteľ nemá záujem na predĺžovaní premlčacej lehoty, čím sa vystavuje dlhému obdobiu právnej neistoty a táto zmluvná podmienka upravená spotrebiteľskou zmluvou uzavretou medzi účastníkmi sa odchyľila od ustanovení Občianskeho zákonníka v neprospech spotrebiteľa, pretože ustanovenia Občianskeho zákonníka vo všeobecnosti upravujú 3-ročnú premlčaciu lehotu. Keďže zmluva obsahuje neprijateľnú podmienku, je v tejto časti neplatná.

Podľa § 55 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa zmluvné dojednania v spotrebiteľských zmlúv nemôžu odchyliť od zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa nesmie vzdať práv, ktoré mu zákon poskytuje, alebo inak zhoršiť svoje postavenie. Jeho postavenie nesmie byť zhoršené ani s jeho súhlasom, preto prehlásenie o predĺžení premlčacej lehoty v prospech žalobcu ako podnikateľského subjektu je možné považovať za absolútne neplatné, pretože postavenie spotrebiteľa tým bolo značne zhoršené.

Ak odvolací súd v súlade s hore uvedeným považoval navrhovateľa za dodávateľa, a záväzkový vzťah medzi účastníkmi za spotrebiteľský, je potrebné v danej veci tiež aplikovať ustanovenia zákona o ochrane spotrebiteľa, zák. č. 250/2007 Z.z (predtým zák. č. 634/1992 Zb. ako súd už vyššie uviedol). Ustanovenie § 4 ods. 8 citovaného zákona stanovuje, že predávajúci (teda aj dodávateľ) nesmie konať v rozpore s dobrými mravmi. Konaním v rozpore s dobrými mravmi sa na účely tohto zákona rozumie najmä konanie, ktoré je v rozpore so vžitými tradíciami a ktoré vykazuje zjavné znaky diskriminácie alebo vybočenia z pravidiel morálky uznávanej pri predaji výrobku a poskytovaní služby, alebo môže privodiť ujmu spotrebiteľovi pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe, využíva najmä omyl, leš, vyhrážku, výraznú nerovnosť zmluvných strán a porušovanie zmluvnej slobody.

Ustanovenie § 7 ods. 2 cit. zák. definuje, že obchodná praktika sa považuje za nekalú, ak a) je v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti, b) podstatne narušuje alebo môže podstatne narušiť ekonomické správanie priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k výrobku alebo službe, ku ktorému sa dostane alebo ktorému je adresovaná, alebo priemerného člena skupiny, ak je obchodná praktika orientovaná na určitú skupinu spotrebiteľov. Podľa názoru odvolacieho súdu v danom prípade navrhovateľ ako veriteľ dosiahol uzavretie dohody o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku v dôsledku použitia nekalej obchodnej praktiky spočívajúcej v tom, že právny úkon, obsahom ktorého bolo uznanie dlhu, bol súčasťou predtlačenej formulára, do ktorého sa doplnili len údaje o žalovanom (súčasťou tohto formulára bolo aj ustanovenie, že žalovaný uznáva premlčaný dlh). Navrhovateľ však počas konania nepreukázal (na ňom bolo dôkazné bremeno), že odporcovi 4/ ako priemernému spotrebiteľovi boli akokoľvek vysvetlené, v súlade s požiadavkou odbornej starostlivosti, následky uznania dlhu najmä s ohľadom na jeho premlčanie, resp. dĺžky premlčacej doby. Následne odporca 4/ bez toho, aby mu boli vysvetlené následky uznania záväzku, dohodu podpísal (došlo k narušeniu ekonomického správanie sa priemerného spotrebiteľa). Ak by bol navrhovateľ odporcovi 4/ vysvetlil následky uznania záväzku (10-ročná premlčacia lehota), bolo by nelogické, že by odporca s takýmto poznatkom dohodu o uznaní záväzku podpísal.

Je nepochybné, že uznanie záväzku je jednostranný právny úkon, v ktorom dlžník uznáva záväzok čo do dôvodu a výšky. Pre posúdenie platnosti takéhoto právneho úkonu je potrebné aplikovať ust. § 34 a nasledujúce Občianskeho zákonníka. Posudzujúc platnosť tohto právneho úkonu odvolací súd dospel k záveru, že ide o absolútne neplatný právny úkon, pretože nespĺňa predpoklady riadneho právneho úkonu v súlade s § 39 Občianskeho zákonníka, pre jeho rozpor s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávnych vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi). Rozpor s dobrými mravmi je rozporom s objektívnym právom a tento rozpor spôsobuje neplatnosť právneho úkonu bez ohľadu na to, či subjekt o tomto rozpore vedel alebo nie. Právny úkon sa prieči dobrým mravom, pokiaľ nerešpektuje niektorú zo súhrnu spoločenských, kultúrnych a mravných noriem.

Ako súd vyššie dôvodil, k podpisu dohody o uznaní záväzku došlo za použitia nekalej obchodnej praktiky, t.j. konania v rozpore s dobrými mravmi. Takýto jednostranný právny úkon je potom potrebné vyhodnotiť ako absolútne neplatný, od počiatku neexistujúci a samozrejme nespôsobujúci následky, t.j. v konkrétnom prípade nedošlo platne k uznaniu záväzku.

Čo sa týka námietky odvolateľa o neprimeranosti a nevyváženosti poskytnutia ochrany spotrebiteľovi, odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 16.01.2013, sp. zn. 6 M Cdo 9/2012, podľa ktorého kým rešpektovanie princípu „neznalosť zákona neospravedlňuje“ v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa (poskytovateľa, podnikateľa) je potrebné vyžadovať v najvyššej možnej miere, jeho uplatnenie v neprospech spotrebiteľa bude prichádzať do úvahy len výnimočne, ak to budú odôvodňovať konkrétne okolnosti prípadu. Aj v prípade tohto princípu totiž platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je „princíp ochrany spotrebiteľa“. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov, realite praktického života odporuje požiadavka na podrobnú (až detailnú) znalosť právnych predpisov zo strany spotrebiteľa. Preto neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti, mu nemôže byť na ujmu.

Odvolací súd ďalej skúmal, či súd prvého stupňa v danom prípade postupoval správne, keď aplikoval ust. § 5b zákona o ochrane spotrebiteľa, ktoré nadobudlo účinnosť dňa 01.05.2014. Odvolací súd sa s takýmto právnym posúdením v celom rozsahu stotožňuje.

V zmysle súdom prvého stupňa správne aplikovaného ust. § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 01.05.2014 bolo potrebné aj bez návrhu, t.j. ex offio prihliadnuť na premlčanie uplatneného nároku, ktoré má za následok už bez ďalšieho nevyhnutnosť zamietnutia návrhu veriteľa. Premlčanie nároku sa stalo skutočnosťou, ktorá bráni tomu, aby súd veriteľovi jeho právo priznal.

Na základe zákona č. 102/2014 Z.z. (článku VIII.) došlo k novele zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene ďalších zákonov, na základe ktorej bolo prijaté nové ustanovenie § 5b, podľa ktorého, orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keby inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával. Podľa článku XIV. zákona č. 102/2014 Z.z., predmetné ustanovenie vstúpilo do účinnosti od 1. mája 2014. V § 29b zákona č. 102/2014 boli prijaté prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 01.05.2014, nie však k novoprijatému ustanoveniu § 5b citovaného zákona. Právny názor, podľa ktorého by sa v danom prípade mohlo jednať o nepripustnú retroaktivitu účinkov novelizovaného zákona č. 250/2007 Z.z. a tým súvisiaceho zásahu do právnej istoty účastníkov tohto vzťahu, nie je správny.

Právna teória i prax činí rozdiel medzi pravou a nepravou retroaktivitou. Pre pravú retroaktivitu platí, že lex posterior ruší (neuznáva) právne účinky v dobe účinnosti legis prioris, prípadne vyvoláva alebo spojuje práva a povinnosti subjektov s takými skutočnosťami, ktoré v dobe účinnosti legis prioris nemali povahu právnej skutočnosti. V prípade nepravé retroaktivity „nový zákon síce nezakladá právne následky pre minulosť, avšak buď povyšuje minulé skutočnosti za podmienku budúceho právneho následku (jednoduchú výlučnosť) alebo modifikuje pre budúcnosť právne následky podľa skorších zákonov založené ... nepravé spätné pôsobenie zákona znamená len, že nový zákon zachycuje (právne kvalifikuje) minulé skutočnosti, alebo že sa dotýka (modifikuje, ruší) existujúce právne následky.

Všeobecne v prípadoch časového stretu starej a novej právnej normy platí nepravá retroaktivita, t.j. od účinnosti novej právnej normy sa i právne vzťahy, vzniknuté podľa zrušenej právnej normy, riadia novou právnou normou. Vznik právnych vzťahov, existujúcich pred nadobudnutím účinnosti novej právnej normy, právne nároky, ktoré z týchto vzťahov vznikli, ako i vykonané právne úkony, sa riadia zrušenou právnou normou (dôsledkom opačnej interpretácie stretu právnych noriem by bola pravá retroaktivita). Aplikuje sa tu princíp ochrany minulých právnych skutočností, najmä právnych konaní. Pokiaľ u pravej retroaktivity platí zásada všeobecnej neprípustnosti, za ktorej existujú striktne obmedzené výnimky prípustnosti, u nepravej retroaktivity platí naopak zásada všeobecnej prípustnosti, u ktorej existujú výnimky jej neprípustnosti.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného, teda pokiaľ súd prvého stupňa rozhodoval o nároku navrhovateľa na zaplatenie žalovanej sumy ako práva zo spotrebiteľskej zmluvy v čase, keď už vstúpilo do účinnosti ustanovenie § 5b zákona č. 205/2007 Z.z. (na základe novely vykonanej zákonom č. 102/2014 Z.z. účinnou od 01.05.2014), bol oprávnený (a zároveň povinný) prihliadať aj bez návrhu na premlčanie nároku, keďže v danom prípade platí nepravá retroaktivita, t.j. od účinnosti novej právnej normy sa riadia i právne vzťahy, ktoré vznikli aj podľa predchádzajúcej právnej normy. Vznik právnych vzťahov, existujúcich pred nadobudnutím účinnosti novej právnej normy, právne nároky (vyplývajúce zo zmluvy o preprave osôb) sa posudzujú podľa doterajších predpisov. Z uvedeného je potom zrejmé, že súd prvého stupňa správne na premlčanie nároku navrhovateľa v tomto konaní prihliadal; na základe princípu nepravej retroaktivity právnych noriem (starej aj novej právnej úpravy) nebol preto povinný prihliadať na podmienky uvedené v § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, t.j. prihliadať na premlčanie dlhu iba na námietku dlžníka.

Ďalšou spornou otázkou zostalo, či súd prvého stupňa postupoval správne, keď otázku premlčania posúdil podľa ustanovení Občianskeho zákonníka.

Zákon č. 258/2001 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy úpravu premlčania vôbec neobsahoval, pričom takáto úprava je obsiahnutá v dvoch právnych predpisoch, a to v ust. § 387 a nasl. Obchodného zákonníka a ust. § 100 a nasl. Občianskeho zákonníka. Právna úprava premlčania obsiahnutá v Občianskom zákonníku je pre spotrebiteľa výhodnejšia a tejto výhodnejšej úpravy sa spotrebiteľ ani nemôže vzdať. S poukazom na to, aj napriek tomu, že v danom prípade ide o zmluvný typ upravený v zmysle § 497 až § 507 Obchodného zákonníka, s prihliadnutím na to, že ide o zmluvu spadajúcu pod režim Zákona o spotrebiteľských úveroch, bolo dôvodné predmetnú zmluvu posudzovať podľa citovaného zákona, ako aj ustanovení Občianskeho zákonníka, a to i v otázke premlčania práva navrhovateľa. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že hoci má zmluva o spotrebiteľskom úvere charakter absolútneho obchodu, neprestáva byť zmluvou spotrebiteľskou. Pri spotrebiteľských zmluvách, ktoré predstavujú širší pojem, má z hľadiska aplikovateľnosti absolútnu prednosť Občiansky zákonník, keďže aplikácia Obchodného zákonníka prichádza do úvahy až po uplatnení spotrebiteľského práva. Z hľadiska poradia aplikovateľnosti v prípade spotrebiteľských zmlúv Obchodný zákonník celkom alebo z časti musí ustúpiť nutnej prioritnej aplikácii spotrebiteľského práva v širšom slova zmysle, t.j. aplikácii Občianskeho zákonníka. Normy obchodného práva sú totiž v prípade spotrebiteľských zmlúv použiteľnými len vtedy, ak neodporujú úprave, ktorá tu má z povahy veci prednosť, teda úprave spotrebiteľských vzťahov v Občianskom zákonníku a predpisoch vydaných na jeho vykonanie.

Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnený nárok je plnením zo spotrebiteľskej zmluvy (konkrétne zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, v ktorej jedným zo zmluvných strán je spotrebiteľ), premlčuje sa nárok na peňažné plnenie (z uvedeného zmluvného vzťahu) v 3-ročnej premlčacej dobe v zmysle ust. § 101 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa použijú vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Citované ustanovenie preto ukladá orgánu aplikujúcemu právo použiť v prospech spotrebiteľa všetky ustanovenia, ktoré sú pre spotrebiteľa ako slabšiu zmluvnú stranu priaznivejšie. Preto súd prvého stupňa pri skúmaní otázky premlčania správne aplikoval občianskoprávnu úpravu ohľadom dĺžky premlčacej doby, ktorá je priaznivejšia pre odporcu ako spotrebiteľa. Nič na tom nemení ani skutočnosť, že samotný zmluvný vzťah založený medzi pôvodným veriteľom a odporcom je tzv. absolútnym obchodno-záväzkovým vzťahom, ktorý sa riadi režimom Obchodného zákonníka bez ohľadu na povahu zmluvných strán. Spotrebiteľská

zmluva nie je samostatným zmluvným typom, ale ide o osobitný druh zmluvy, ktorý sa vyskytuje tak v občianskoprávných ako aj v obchodnoprávných vzťahoch.

Nemožno opomenúť ani ust. § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Preto ani uzavretie absolútneho obchodno-záväzkového vzťahu, ktorý je nepochybne spotrebiteľskou zmluvou, sa nemôže odchyliť od občianskoprávnej úpravy v otázke premlčania, ktorá je na prospech spotrebiteľa na rozdiel od právnej úpravy premlčania v Obchodnom zákonníku. Spotrebiteľ si nemôže zhoršiť svoje zmluvné postavenie, preto je v legitímnom očakávaní použitia pre neho priaznivejšej právnej úpravy.

Ust. § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka aj v znení účinnom do 31.12.2014 treba vykladať tak, že v prípade dualistickej právnej úpravy inštitútov súkromného práva sa na spotrebiteľské právne vzťahy nepoužije obchodné právo (Obchodný zákonník), ak aplikáciou konkrétnej zmluvnej podmienky by sa postavenie spotrebiteľa oproti občianskoprávnej úprave zhoršilo. Ustanovenie § 54 ods. 1 je dôsledkom transpozície čl. 8 smernice. Smernica síce nevyžaduje transpozíciu v prípade dualistickej úpravy inštitútov súkromného práva, no na druhej strane nebráni ani regulácii, akú predstavuje ustanovenie § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka a ktoré bráni akémukoľvek zhoršeniu postavenia spotrebiteľa oproti tomuto zákonu (rozumej Občianskemu zákonníku, § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Odvolací súd poznamenáva, že aj právna úprava v Občianskom zákonníku dopadá na obidve strany v súlade s princípom rovnosti, no je citlivejšia, zohľadňuje aspekt informovanosti spotrebiteľa, explicitne priznáva rovnaké práva aj ručiteľovi, garantuje efektívnejšie uplatnenie práva pri plynutí času pri zlom úmysle veriteľa a pod. Nemožno prehliadnúť pritom fakt, že sú to predovšetkým dodávateľia, ktorí uplatňujú veci na súde. Spory vyvolané spotrebiteľmi sú len veľmi zriedkavé, a preto argument o obchodnom práve a rovnosti „pre všetkých“ je objektívne značne relativizovaný.

Je preto potrebné uzavrieť, síce nepopierajúc povahu úverovej zmluvy ako absolútneho obchodu, na otázku premlčania je však potrebné vzhľadom na spotrebiteľský charakter zmluvy aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka, ktoré sú pre spotrebiteľa výhodnejšie. Takéto pravidlo je ustálené aj v aplikačnej praxi súdov (pozri napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 25.01.2011 sp. zn. 5MCdo/20/2009, rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 23.11.2011 sp. zn. 17Co/167/2011, rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 11.06.2013 sp. zn. 6Co/218/2012, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/26/2012 a 6Co/81/2012), ktoré riešenie odobril aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení pod sp. zn. I. ÚS 402/2013-10 zo dňa 19. júna 2013, v ktorom skonštatoval, že prednostným uplatnením Občianskeho zákonníka na prospech spotrebiteľa na úver ako absolútny obchod upravený v Obchodnom zákonníku nedošlo k porušeniu ústavných práv veriteľa.

Novela Občianskeho zákonníka vykonaná zákonom č. 102/2014 Z.z. definitívne normatívne vyriešila (doplnením ust. § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka), že na všetky právne vzťahy, v ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Z autentického výkladu zákonodarcu vyplýva, že Občiansky zákonník bude použitý, pokiaľ ide o posudzovanie otázky premlčania, otázky úpravy ručenia, zmluvnej pokuty, uznania záväzku a podobne, aj keby sa na právny režim mala použiť právna úprava Obchodného zákonníka. Hoci účinnosť tohto ustanovenia bola posunutá až na 1. apríl 2015, predmetné ustanovenie poníma výkladový status a jeho cieľom je iba *expressis verbis* vyjadriť aj doposiaľ platné pravidlo prednostného použitia režimu Občianskeho zákonníka na spotrebiteľské záväzky. V súvislosti s uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 27.03.2013, sp. zn. 6 MCdo/4/2012 súd uvádza, že Najvyšší súd SR v posudzovanej kauze nevyslovil právny názor, že na premlčanie nárokov vyplývajúcich zo spotrebiteľských zmlúv sa nepoužije úprava priaznivejšia pre spotrebiteľa napr. občianskoprávna v zmysle ust. § 52 ods. 2 a § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Odvolací súd upriamuje pozornosť aj na rozsudok Najvyššieho súdu SR z 21. apríla 2015, sp. zn. 3 MCdo 14/2014, podľa ktorého ustanovenie § 52 ods. 2 tretej vety Občianskeho zákonníka, podľa ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva, sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred jeho účinnosťou. Najvyšší súd SR v tomto rozhodnutí zamietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora, ktorý namietal postup prvostupňového súdu aj odvolacieho súdu, ktoré oba zhodne v spore zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere aplikovali ust. § 5b zákona č. 250/2007 Z.z.

o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 01.05.2014 a na premlčanie aplikovali § 101 Občianskeho zákonníka. Rovnaký právny názor vyslovil Najvyšší súd SR aj v rozhodnutí z 26.11.2015 sp.zn. 4 MCdo 17/2014.

Vzhľadom na uvedenú argumentáciu, pokiaľ súd prvého stupňa návrh navrhovateľa zamietol, rozhodol vecne správne, a preto odvolací súd v súlade s ustanovením § 219 ods. 1 O.s.p. zamietajúci rozsudok súdu prvého stupňa, vrátane rovnako vecne správneho závislého výroku o náhrade trov konania, ktorý nebol odvolaním osobitne napadnutý, potvrdil.

V odvolacom konaní plne úspešným odporcom 1/ až 4/ vzniklo podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. právo na náhradu trov konania voči v odvolaní neúspešnému navrhovateľovi, odporcovia 1/ až 4/ si však náhradu trov odvolacieho konania neuplatnili a z obsahu spisu im ani žiadne trovy nevyplývajú, preto bolo dôvodné odporcom 1/ až 4/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznať.

Senát krajského súdu prijal rozhodnutie pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je možné podať odvolanie.